

Mål C-409/22**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

21 juni 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Apelativen sad Sofia (Appellationsdomstolen i Sofia, Bulgarien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

9 juni 2022

Klagande:

UA

Motpart:

EUROBANK BULGARIA AD

Saken i det nationella målet

Överklagande av en dom från domstolen i första instans till appellationsdomstolen, genom vilken talan mot banken med yrkande om betalning av 1) 982 000 euro som det sammanlagda beloppet från icke auktoriserade betalningstransaktioner med medel på bankkontot, 2) 1 182,40 euro i ersättning för den ekonomiska skada som vållats genom underlåtenhet att uppfylla ett avtalsvillkor och 3) 74 521 euro lagstadgad dröjsmålsränta bifölls

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF avseende tolkningen av artikel 4.19 jämförd med artikel 59.1 och artikel 4.23 i direktiv 2007/64/EG

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1. Utgör en fullmakt, med vilken ombudet i betalarens namn genom en betalningsorder förfogar över tillgångar, ett betalningsinstrument i den mening

som avses i artikel 4.23 i [Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG]?

2. Är den apostill som den behöriga utländska myndigheten har utfärdat enligt 1961 års Haagkonvention om slopande av kravet på legalisering av utländska allmänna handlingar, del av autentiseringsförfarandet såväl för betalningsinstrumentet som för betalningstransaktionen i den mening som avses i artikel 4.19 jämförd med artikel 59.1 i direktivet?

3. Kan den nationella domstolen utgå från att betalningstransaktionen är auktoriserad, det vill säga att betalaren har godtagit genomförandet, när betalningsinstrumentet (även ett sådant som ger en tredje person rätt att vidta förfoganden i betalarens namn) i formellt (yttre) hänseende är korrekt?

Folkrättsliga bestämmelser

Konventionen om slopande av kravet på legalisering av utländska allmänna handlingar (undertecknad i Haag den 5 oktober 1961) – artikel 2.

Unionsrättsliga bestämmelser och rättspraxis

Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG (nedan kallat direktivet) – skälen 1 och 60, artikel 4.19 och 4.23 samt artiklarna 54, 59 och 86.

EU-domstolens dom av den 2 september 2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671.

Nationella bestämmelser

Grazhdanski protsesualen kodeks (civilprocesslagen) – artikel 591.1, artikel 596

Zakon za zadalzhniata i dogovorite (lagen om skyldigheter och avtal, nedan kallad ZZD) – artiklarna 75, 79.1, 82 och 86

”Artikel 75. ...

2) Galdenären befrias från ansvar om vederbörande i god tro har uppfyllt en skyldighet gentemot en person som på grund av omisskännliga omständigheter förefaller berättigad att ta emot prestationen. ....”

Zakon za platezhnite usluzhi i platezhnite sistemi (lagen om betalningstjänster och betalningssystem) från 2009 (upphävd med verkan från den 6 mars 2018, men dock tillämplig i förevarande mål) – artikel 51.1 och 51.2, artikel 56.1 och 56.2, artikel 57 och artikel 58

”Artikel 57. 1) I händelse av en icke auktoriserade betalningstransaktion ska betaltjänstleverantören utan dröjsmål återbetala beloppet från den icke auktoriserade betalningstransaktionen till betalaren och återställer vid behov saldot på betalarens betalkonto till det saldo det hade innan den icke auktoriserade betalningstransaktionen genomfördes.”

Targovski zakon (handelslagen) – artikel 422.3

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Den 22 november 2017 ingick UA (kärande i förfarandet i första instans) i egenskap av insättare (uppdragsgivare) och Eurobank EFG Bulgaria AD (svarande i förfarandet i första instans, nedan kallad banken) i egenskap av depositarie (uppdragstagare) i Sofia ett avtal om ett girokonto. Genom avtalet åtog sig banken att öppna och utan tidsbegränsning tillhandahålla ett girokonto i UA:s namn för att tillhandahålla honom betalningstjänster.
- 2 I samband med sina investeringsprojekt överförde UA sammanlagt 999 860 euro till kontot.
- 3 Den 6 februari 2018 besökte UA banken för att genomföra en banktransaktion med medlen på sitt konto, men informerades av en bankanställd att hans konto endast hade ett saldo på 16 000 euro.
- 4 Enligt UA blev han överraskad över detta. När han krävde en förklaring gav honom den anställde ett kontoutdrag för perioden från den 22 november 2017, när kontot öppnades, till den 6 februari 2018.
- 5 Av kontoutdraget framgick att en för UA okänd person vid namn MK, utan giltigt bemyndigande från kontoinnehavaren, eftersom denne inte hade utfärdat någon som helst fullmakt, hade förfogat över medlen på kontot genom sex enskilda överföringsorder till ett sammanlagt värde av 982 000 euro.
- 6 Den bankanställda förklarade för UA att dessa enskilda förfoganden vidtagits av MK som utgett sig som UA:s ombud och uppvisat en fullmakt från den 1 december 2017 bestyrkt av en italiensk notarie.
- 7 UA har anfört att den uppvisade ”fullmakten” inte innehåller någon som helst underskrift från huvudmannen, varför han 1) den 6 mars 2018 anmälde de otillbörliga förfogandena med medlen på hans konto och krävde att beloppet skulle återbetalas, 2) den 8 mars 2018 skickade en kopia på anmälan till

Republiken Bulgariens centralbank och 3) riktade en skriftlig förfrågan till notarien.

- 8 Notarien svarade att han varken hade utfärdat eller bestyrkt någon fullmakt från UA för MK, att fullmakten med säkerhet var ”en förfalskning” och att han hade meddelat detta till banken efter en förfrågan den 20 februari 2018.
- 9 Den 4 februari 2019 väckte UA talan mot banken vid Sofiyski gradski sad, vilken biföll talan genom dom av den 13 maj 2021 och ålade banken att återbetala 982 000 euro till UA på grund av icke auktoriserade betalningstransaktioner samt betala 1 182,40 euro i ersättning för ekonomisk skada och 74 521 euro i ränta till honom.
- 10 Sofiyski gradski sad anförde bland annat att den allmänna bestämmelsen i artikel 75.2 ZZD inte är tillämplig på grund av de befintliga speciella bestämmelserna om bankers ansvar vid icke auktoriserade betalningstransaktioner. Mot denna bakgrund saknar det betydelse för bankens ansvar huruvida den har betalat (har utfört uppdraget) på grund av omisskännliga omständigheter som bekräftar att uppdragsgivaren är auktoriserad. I regel bär banken ansvaret för de aktuella icke auktoriserade betalningstransaktionerna (artikel 57 i den upphävda lagen om betalningstjänster och betalningssystem från 2009), såvida inte genomförandet grundas på uppsåt eller grov oaktsamhet från kontoinnehavaren. I sådana fall ska betalningstransaktionen inte återbetalas, oberoende av beloppets storlek. Enligt Sofiyski gradski sad har banken inte anfört eller bevisat något sådant orsakssamband mellan UA:s agerande och de aktuella transaktionerna.
- 11 Banken överklagade Sofiyski gradski sads dom till den hänskjutande domstolen, Apelativen sad Sofia.

Parternas huvudargument

- 12 UA anför att de bankanställda har handlat vårdslöst och med grov oaktsamhet genom att göra det möjligt för en person utan fullmakt att förfoga över de medel som fanns på bankkontot. Den fullmakt som uppvisades för banken var inte korrekt och borde inte ha godtagits som en korrekt fullmakt, eftersom ett väsentligt krav, nämligen ”huvudmannens” underskrift saknades, varför banken var skyldig att neka genomförandet av de sex aktuella banktransaktionerna.
- 13 Banken har medgett att UA besökte dess kontor den 22 november 2017. Vid detta samtal förstod den bankanställda att UA planerade att använda ett ombud vid förfoganden över det girokonto som skulle öppnas. Med hänsyn till de internationella transaktioner som förväntades på kontot och för att möjliggöra UA tillgång och kontroll över transaktionerna på kontot på distans, erbjöd man honom onlinebanking, sms-meddelanden och ett bankkort, men han avslog emellertid samtliga erbjudanden.

- 14 Banken bestrider de uppgifter som lämnats beträffande de banktransaktioner som genomförts på UA:s konto och anför att hans ombud MK besökte dess kontor första gången den 15 december 2017. Därvid uppvisade MK originalet från en kopia som den italienska notarien bestyrkt den 5 december 2017 på fullmakten av den 1 december 2017 för den bankanställda. Kopians äkthet var bestyrkt med en apostill och samtliga handlingar hade översatts av en auktoriserad översättare från italienska till bulgariska. Fullmakten var konkret (uttrycklig) och gav ombudet rätt att förfoga över medlen på UA:s konto vid banken.
- 15 Banken anförde att MK vid varje överföringsuppdrag uppvisat originalet från kopian på fullmakten för den bankanställda i fråga.
- 16 Banken bestrider UA:s påstående att han skulle ha blivit överraskad när han informerades om de omtvistade överföringarna som genomförts genom ett ombud den 6 februari 2018. Efter att ha erhållit ett kontoutdrag svarade han tvärtom på den bankanställdes fråga vem som hade gett överföringarna från hans konto i uppdrag, att det var hans ombud MK. UA tog lugnt emot informationen och läste lugnt igenom kopian på originalet från den kopia som bestyrkts av notarie av fullmakten som MK uppvisat.
- 17 Lite senare samma dag återvände UA till bankkontoret och underrättade fortfarande inte de bankanställda om att det skulle föreligga några oegentligheter i samband med de betalningstransaktioner som MK gett i uppdrag, utan ville endast återkalla fullmakten och skrev själv en ansökan om detta.
- 18 Först den 20 februari 2018 underrättade han muntligen en anställd vid banken om att det förelåg problem med överföringarna av beloppen från hans girokonto och den 6 mars 2018 ingav han en skriftlig anmälan till banken.
- 19 Banken medgav att den inhämtade upplysningar från den italienska notarien den 20 februari 2018 huruvida fullmakten av den 1 december 2017 vederbörligen ingetts och registrerats i hans register, huruvida den kopia av fullmakten som bestyrkts av notarie har samma rättsliga verkan som fullmakten själv och huruvida upprättandet av sådana kopior överensstämmer med normal praxis, varvid de skickade honom en skannad kopia. Notarien svarade endast följande: ”Den bifogade handlingen är EN FÖRFALSKNING. Använd den inte.”
- 20 Den 27 februari 2018 riktade banken en skriftlig förfrågan till Republiken Italiens ställföreträdande åklagare, som genom sin underskrift bestyrkt den av notarie bestyrkta kopian av fullmakten genom apostill. Åklagarmyndigheten i Monza bekräftade att den motsvarande apostillen utfärdades den 12 december 2017, det vill säga bekräftade officiellt att ”apostillen på kopian av fullmakten är giltig”.
- 21 Banken drar följande slutsats: 1) Den uppvisade handlingen var en kopia på fullmakten och inte själva fullmakten och innehöll därför inte någon underskrift från huvudmannen. 2) Genom apostillen har den behöriga italienska myndigheten bekräftat att underskrifterna och stämplarna på handlingarna var äkta, varvid den av notarie bestyrkta kopian av fullmakten bekräftats, det vill säga att handlingen

är äkta, varför kopian av fullmakten kunde användas i Bulgarien. 3) De aktuella sex betalningstransaktionerna har genomförts för en så kallad ”presumtiv borgenär” och enligt en klausul i de allmänna avtalsvillkoren till avtalet jämförda med artikel 75.2 ZZD ”[ansvarar] bank[en] ... inte för belopp som betalats ut och förfoganden som gjorts på grund av en fullmakt, om den inte skriftligen har informerats om att fullmakten återkallats och om den innan den tar emot underrättelsen i god tro har betalat ut ett belopp till en person som på grund av omisskännliga omständigheter förefaller vara berättigad att ta emot beloppet”.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 22 Apelativen sad Sofia anser att direktivet är tillämpligt i tvisten i det nationella målet. Direktivet har i syfte att inrätta den inre marknaden för betalningstjänster. Enligt skälen 1 och 60 i direktivet krävs det en harmonisering av funktionerna på marknaden så att alla inre gränser i gemenskapen avlägsnas för att främja fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital.
- 23 Enligt den för de nationella domstolarna bindande bedömningen av den korrekta tillämpningen av unionsrätten i punkt 31 i EU-domstolens dom av den 2 september 2021 i mål C-337/20 ska vid ”tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i. Även förarbetena till en unionsrättsbestämmelse kan ge relevanta upplysningar om tolkningen av densamma.”
- 24 Apelativen sad Sofia påpekar att det i punkt 41 i nämnda dom klargörs att det i artikel 86 i direktiv 2007/64, som har rubriken ”Fullständig harmonisering”, föreskrivs att ”[u]tan att det påverkar tillämpningen av [flera däri nämnda artiklar i direktivet] får medlemsstaterna i den mån detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser inte behålla eller införa andra bestämmelser än de som föreskrivs i detta direktiv”. I samma punkt anges att ”[i]ngen av artiklarna 58, 59 och 60 i samma direktiv ingår bland de bestämmelser för vilka medlemsstaterna enligt artikel 86 har ett handlingsutrymme i syfte att genomföra dessa bestämmelser.”
- 25 I punkt 45 i domen anges att ”[d]et harmoniserade ansvarssystemet för icke auktoriserade eller felaktigt utförda transaktioner, som införts genom direktiv[et] ..., får bara konkurrera med ett alternativt ansvarssystem i nationell rätt avseende samma omständigheter och samma grund under förutsättning att detta inte skadar den harmoniserade ordningen och inte undergräver direktivets syfte och ändamålsenliga verkan.”
- 26 Enligt punkt 67 i nämnda dom ”kan betaltjänstleverantören, om detta föreskrivs i tillämplig nationell rätt, drabbas av följderna av sin försummelse vid genomförandet av en betalningstransaktion, särskilt när denne inte har kontrollerat att transaktionen faktiskt hade auktoriserats av betaltjänstanvändaren, i den mån en sådan oaktsamhet har åsamkat tredje man .... en skada.”

- 27 I artikel 75.2 ZZD regleras fullgörelse i förhållande till en påstådd borgenär, varvid gäldenären befrias från ansvar om denne i god tro har uppfyllt skyldigheten gentemot en person som på grund av omisskännliga omständigheter förefaller berättigad att ta emot prestationen.
- 28 Om Apelativen sad Sofia gör en ren bokstavstolkning av lydelsen och inte någon teleologisk, logisk och systematisk tolkning av de skäl som föreskrivs i direktivet för att betaltjänstleverantören ska befrias från ansvar vid en icke auktoriserad betalningstransaktion – det vill säga att betalaren i bedrägligt syfte eller genom att ha åsidosatt en eller flera av sina skyldigheter enligt artikel 56 uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet har orsakat de skador som uppkommit i samband med icke auktoriserade transaktioner – leder detta till situationer i vilka betaltjänstleverantören, fastän denne handlar i god tro (med iakttagande av den vederbörliga omsorg som krävs av en medveten näringsidkare), ansvarar fullt ut för den icke auktoriserade betalningstransaktion som genomförts.
- 29 I sådana fall måste betaltjänstleverantören för att undgå ansvar bevisa en kvalificerad form av försummelse från betalaren, vilken måste ha handlat uppsåtligt (inbegripet i bedrägligt syfte), respektive grovt vårdslöst.
- 30 Det finns emellertid fall i rättspraxis i vilka betaltjänstleverantören visserligen handlat i god tro (med beaktande av de utvidgade krav på vederbörliga omsorg som ställs på en medveten näringsidkare och har vidtagit samtliga åtgärder i enlighet med medvetenskaplig, teknisk, kommersiell och god kommersiell praxis för att undvika skada vid fullgörandet), men betalaren har åsamkats skada trots att han inte handlat med en kvalificerad form av försummelse (uppsåtligt, grovt vårdslöst eller med bedrägligt syfte).
- 31 Just i sådana fall skulle betaltjänstleverantören vara ansvarig för en icke auktoriserad betalningstransaktion om denne inte lyckas styrka ett uppsåtligt, rättsstridigt handlande från betalaren.
- 32 Följaktligen skulle betaltjänstleverantören riskera en betydande ekonomisk förlust, trots att vederbörande handlade i god tro, det vill säga har vidtagit alla nödvändiga åtgärder i enlighet med de rättsliga kraven och god handelssed.
- 33 Detta skulle leda till att betaltjänstleverantörer som handlar i god tro är mycket försiktiga i sin näringsverksamhet även i de allra vanligaste situationerna. Detta skulle medföra förseningar i betalningsförfarandet eller vägran att genomföra autogireringar även när betalningsinstrumenten formellt (utifrån sett) är korrekta, vilket strider mot syftet med direktivet, nämligen att främja den fria rörligheten för tjänster och kapital.
- 34 Vad gäller kraven i artikel 86 i direktivet anser Apelativen sad Sofia att frågan uppkommer huruvida nationell rätt, mer konkret artikel 75.2 ZZD, får tillämpas om betaltjänstleverantören har handlat i god tro och det betalningsinstrument som uppvisats formellt (utifrån sett) är korrekt.

- 35 Efter en internationell ansökan om rättshjälp från Apelativen sad Sofia har framkommit att notarier enligt italiensk rätt får bestyrka kopior av fullmakter, varvid de ska bestyrka kopior genom underskrift, stämpel och ett intyg, inbegripet ett officiellt intyg om bestyrkande (vilken har materiellt bevisvärde för domstolen) att kopiorna motsvarar innehållet i originalet (överensstämmer med originalhandlingen). I bulgarisk rätt föreskrivs även ett sådant bestyrkande av notarie.
- 36 Banken gör gällande att den handling (fullmakt) som ingetts i målet vid den nationella domstolen utgör en kopia av originalet från fullmakten med bestyrkande av notarie av huvudmannens, UA:s, underskrift som utfärdats av den behöriga italienska notarien, varvid det har bekräftats av denna notarie att kopian överensstämmer med originalet.
- 37 Det har bekräftats av den behöriga myndigheten i Republiken Italien att denna kopia av originalet av den av notarie bestyrkta fullmakten är äkta, nämligen från den ställföreträdande åklagaren genom en apostill i överensstämmelse med bestämmelserna i Haagkonventionen från 1961 om slopande av kravet på legalisering av utländska allmänna handlingar.
- 38 Enligt artikel 2 första meningen omfattar bekräftelsen på handlingens äkthet genom apostill att underskriften är äkta och i vilken egenskap undertecknaren har undertecknat handlingen.
- 39 Just genom användningen av denna handling (originalet av en kopia av den av notarie bestyrkta handlingen med apostill) har den person som har utgett sig som UA:s ombud genomfört förfoganden i kontoinnehavarens namn till förmån för tredje man.
- 40 Eftersom denna fullmakt ger ombudet rätt att genomföra förfoganden i betalarens namn, kan detta dokument klassificeras som ett ”betalningsinstrument” i den mening som avses i artikel 4.23 i direktivet, eftersom det tillhör det förfarande som betaltjänstanvändaren använder för att initiera en betalningsorder.
- 41 Enligt artikel 54.1 i direktivet måste betalningstransaktionen grundas på ett godkännande från betalaren, så att den är auktoriserad, varvid detta godkännande kräver ett styrkande av vem som är upphovsman till den viljeförklaring som betalningsuppdraget omfattar (dokumentets så kallade formella bevisvärde). Detta har samband med fastställandet av autentiseringen av betalningstransaktionen (det förfarande med hjälp av vilket betaltjänstleverantören kan kontrollera användningen av ett visst betalningsinstrument, inbegripet sina personliga säkerhetsbehörighetsuppgifter). Enligt artikel 59 i direktivet är det betaltjänstleverantören som har den processuella skyldigheten att bevisa att betalningstransaktionen var autentiserad (bevisbördan).
- 42 Om betaltjänstleverantören har autentiserat betalningsinstrumentet (att den omtvistade fullmakt på grundval av vilken förfoganden har genomförts med medlen på UA:s konto är korrekt) i detta sammanhang, har styrkt betalarens (i

vars namn ombudet har genomfört de förfoganden som omedelbart påverkar innehavaren av girokontots rättsliga ställning) godkännande, skulle de genomförda betalningstransaktionerna vara auktoriserade i den mening som avses i artikel 54 i direktivet.

ARBETS
DOKUMENT